

Predkladacia správa

Na rokovanie vlády Slovenskej republiky sa predkladá materiál „Návrh na ratifikáciu zmien Dohody o založení Európskej banky pre obnovu a rozvoj“ v súlade s rezolúciami Rady guvernérov Európskej banky pre obnovu a rozvoj č. 259 a 260 z 18. mája 2023.

V dňoch 16. až 18. mája 2023 sa v Samarkande (Uzbekistan) konalo 32. Výročné zasadnutie Rady guvernérov Európskej banky pre obnovu a rozvoj (ďalej len „EBOR“ alebo „banka“), najvyššieho riadiaceho orgánu banky. Na plenárnom zasadnutí dňa 18. mája 2023 boli Radou guvernérov prijaté rezolúcie č. 259 a 260 týkajúce sa zmeny článku 1 a článku 12.1 Dohody o založení Európskej banky pre obnovu a rozvoj (ďalej len „dohoda“).

Dohoda bola podpísaná 29. mája 1990 v Paríži a nadobudla platnosť 28. marca 1991. Týmto dňom nadobudla platnosť aj pre Českú a Slovenskú Federatívnu Republiku (ďalej len „ČSFR“), ktorá bola zakladajúcim členom EBOR. Po rozdelení Československej socialistickej republiky vstúpila Slovenská republika (ďalej len „SR“) do EBOR ako nástupnícky štát 1. januára 1993. Dohoda bola uverejnená v Zbierke zákonov SR pod č. 115/2007 Z. z. Dohoda bola už trikrát zmenená a doplnená (v roku 2006 zmena článku 1, v roku 2012 zmena článku 18 a v roku 2013 zmena článku 1 dohody), uverejnené v Zbierke zákonov SR pod č. 116/2007 Z. z. a č. 320/2013 Z. z.

EBOR je medzinárodná finančná inštitúcia so sídlom v Londýne, ktorá bola založená s cieľom pomôcť ekonomikám strednej a východnej Európy, strednej Ázie, Ruska, Mongolska a Turecka pri prechode na trhové hospodárstvo. V roku 2011 bolo schválené rozšírenie regiónu jej pôsobenia o krajiny južného a východného Stredozemia. Akcionármi (členmi) EBOR je 73 krajín, samostatný vklad má Európska únia a Európska investičná banka. Slovenskú republiku v Rade guvernérov EBOR zastupuje minister financií SR¹.

Nová úprava článku 1 dohody umožní obmedzené a postupné rozšírenie geografického mandátu operácií EBOR na región subsaharskej Afriky (ďalej len „SSA“) a Irak. Článok 1 bude doplnený o text o rozšírení regiónu operácií EBOR (schválené doplnenia sú uvedené kurzívou a podčiarknuté):

„V rámci prispievania k hospodárskemu pokroku a obnove je účelom banky podpora prechodu k otvorenému, trhovo zameranému hospodárstvu a podpora súkromnej a podnikateľskej iniciatívy v krajinách strednej a východnej Európy, ktoré sa zaviazali dodržiavať zásady demokracie viacerých strán, pluralizmu a trhového hospodárstva a ktoré tieto zásady uplatňujú. Cieľ banky sa môže za rovnakých podmienok dosahovať aj v *(i) Mongolsku; (ii) ~~a~~ členských krajinách južného a východného Stredozemia; a (iii) v obmedzenom počte krajín subsaharskej Afriky, v každom prípade podľa bodov (ii) a (iii)*, na základe rozhodnutia banky pri schválení najmenej dvomi tretinami guvernérov, ktorí predstavujú najmenej tri štvrtiny celkového počtu hlasov členov. Preto akýkoľvek odkaz na „krajiny strednej a východnej Európy“, „krajiny zo strednej a východnej Európy“, „prijímajúcu krajinu (alebo krajiny)“ alebo na „prijímajúcu členskú krajinu (alebo krajiny)“, uvedený v tejto dohode a jej prílohách, sa vzťahuje aj na Mongolsko a na každú z týchto krajín južného a východného Stredozemia *a subsaharskej Afriky*.“

Na účely tejto dohody sa na geografické vymedzenie regiónu SSA používa kategorizácia Svetovej banky a Irak je zaradený medzi krajiny južného a východného Stredozemia. Navrhovaná rezolúcia č.

¹ Guvernérom EBOR za Slovenskú republiku bol v čase schvaľovania rezolúcií č. 259 a 260 predseda vlády poverený riadením Ministerstva financií SR Eduard Heger (na základe uznesenia vlády SR č. 31 z 25. januára 2023). V súčasnosti je guvernérom EBOR za Slovenskú republiku minister financií SR Ladislav Kamenický (na základe uznesenia vlády SR č. 621 zo 20. novembra 2023).

259, ktorá umožňuje zmenu geografického mandátu, bola prijatá, pričom sa hlasovania zdržali len Ruská federácia a Bielorusko.

Zmenou a doplnením článku 12.1 dohody sa odstraňujú obmedzenia prístupu ku kapitálu banky na bežné operácie a Rada riaditeľov EBOR je oprávnená stanoviť a zachovať limity kapitálu banky s prihliadnutím na ukazovatele kapitálovej primeranosti. Článok 12.1 dohody v platnom znení znie:

„Celková výška nezaplatených pôžičiek, kapitálových vkladov a záruk poskytnutých bankou v rámci riadnych činností nesmie byť zvýšená, ak by v dôsledku toho došlo k prekročeniu celkovej výšky nedotknutého upísaného kapitálu a rezerv a prebytkov patriacich k riadnym kapitálovým zdrojom.“

Toto pôvodné znenie článku 12.1 sa odstráni a nahradí sa novým znením:

"Rada riaditeľov stanoví a udržiava primerané limity, pokiaľ ide o ukazovatele kapitálovej primeranosti, s cieľom chrániť finančné zdravie a udržateľnosť banky."

Rezolúcia č. 260 o zmene článku 12.1 dohody bola prijatá, pričom proti bola Ruská federácia a Bielorusko sa zdržalo hlasovania.

Po prijatí rezolúcií Radou guvernérov boli akcionári EBOR vyzvaní, aby iniciovali právne kroky potrebné na prijatie zmien a doplnení dohody v súlade s ich príslušnými právnymi predpismi. Nové znenie dohody nadobudne platnosť tri mesiace po tom, ako bude akcionárom EBOR oficiálne oznámené, že boli splnené podmienky na jeho prijatie podľa článku 56 dohody (t. j. po ratifikácii najmenej 3/4 členov vrátane najmenej dvoch krajín strednej a východnej Európy, ktorí zároveň disponujú najmenej 4/5 celkového počtu hlasov všetkých členov).

Slovenská republika po rozdelení ČSFR požiadala o členstvo a zároveň potvrdila Listinou o prijatí zo dňa 26. januára 1993, že „prijíma členstvo v EBOR na základe podmienok stanovených v rezolúcii Rady guvernérov EBOR č. 33 z 15. januára 1993 a že prijíma vo vzťahu k svojmu zákonu Dohodu o založení Európskej banky pre obnovu a rozvoj“. Dohoda je mnohostrannou medzinárodnou zmluvou podľa článku 7 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky, z ktorej vzniká Slovenskej republike členstvo v medzinárodných organizáciách a preto podlieha pred jej ratifikáciou súhlasu Národnej rady Slovenskej republiky. Zároveň je dohoda medzinárodnou zmluvou podľa článku 7 ods. 5 Ústavy Slovenskej republiky na vykonanie ktorej nie je potrebný zákon, ktorá po ratifikácii a vyhlásení spôsobom ustanoveným zákonom, má prednosť pre zákonmi Slovenskej republiky.

Zmeny dohody sú v súlade so zahraničnými záujmami Slovenskej republiky, ako aj záväzkami Slovenskej republiky vyplývajúcimi jej z iných medzinárodných dokumentov. Návrh na uzavretie dohody bol predmetom medzirezortného pripomienkového konania a rokovania Legislatívnej rady vlády SR. Návrh sa na rokovanie vlády SR predkladá bez rozporov.

Vnútroštátny schvaľovací proces bude v Slovenskej republike zavŕšený ratifikáciou tzv. vyhlásením o prijatí (angl. Declaration of Acceptance) zo strany prezidentky Slovenskej republiky. Ratifikačná listina (vyhlásenie o prijatí) bude uložená u depozitára, ktorým je EBOR. Po skončení ratifikačného procesu budú zmeny Dohody o založení EBOR vyhlásené v Zbierke zákonov Slovenskej republiky.

Predkladaný materiál nemá vplyv na rozpočet verejnej správy, sociálne vplyvy, vplyvy na podnikateľské prostredie, vplyvy na služby verejnej správy pre občana, stav životného prostredia ani na informatizáciu spoločnosti. Materiál nemá vplyv na manželstvo, rodičovstvo a rodinu.

Zmeny dohody nie sú v rozpore s právom Európskej únie, inými medzinárodnými záväzkami ani vnútroštátnym právom Slovenskej republiky, nezmení sa postavenie Slovenskej republiky v EBOR a neovplyvní sa možnosť využívať finančné zdroje EBOR pre subjekty v Slovenskej republike.